

Leonardo pomáhá zlepšovat řízení

Jaromír Coufalík

V České republice se již několik let využívá evropský program Leonardo da Vinci, jehož cílem je podporovat **inovace odborného vzdělávání** mladých lidí i dospělých. Jak je v evropských programech obvyklé, uskutečňuje se i v tomto programu podpora inovací odborného vzdělávání prostřednictvím významné finanční podpory (úhradou asi tři čtvrtin nákladů na projekt) konkrétních inovativních vzdělávacích projektů, které v rámci pravidel programu navrhuji nejrůznější organizace včetně odborných škol nebo podniků ze všech odvětví. Odráží to fakt, že odborné vzdělávání v současné době probíhá nejen ve školách a v rámci školského systému, ale také v podnicích a dalších organizacích. Cílovými skupinami programu jsou tak nejen mladí lidé v počátečním odborném vzdělávání, ale také mladí absolventi odborných škol, pracovníci podniků nebo ti, kteří jsou odpovědní za odborné vzdělávání (učitelé, lektoři, personalisté).

V programu Leonardo da Vinci existuje několik druhů projektů, z nichž nejčastější jsou dva: projekty mobility a pilotní projekty. **Projekty mobility** jsou v programu Leonardo da Vinci návrhy na vyslání skupiny osob na několikátýdenní až několikaměsíční odbornou stáž do podniků nebo několikátýdenní výměnu informací a zkušeností v některé zemi EU. Díky těmto projektům mobility již absolvovalo odbornou stáž nebo výměnu informací a zkušeností v zemích EU do konce roku 2002 více než 4 300 studentů nebo pracovníků a v letošním roce k nim přibude dalších asi 1 100 osob. Přínosy projektů mobility jsou několikeré.

Přímí účastníci si prostřednictvím zahraničních odborných stáží nebo výměny informací a zkušeností **zlepšují své odborné znalosti, výrazně si zdokonalují cizojazyčné dovednosti a rozšiřují si svůj odborný rozhled**. Organizace, které projekty připravují a uskutečňují, si rozšiřují své mezinárodní kontakty a rozvíjejí **dovednost vypracovávat a řídit nadnárodní vzdělávací projekty**, tedy dovednost, která se zejména po přičlenění České republiky k Evropské unii stane významnou konkurenční výhodou. V tu dobu se totiž českým organizacím otevrou možnosti využívat i další evropské programy, avšak reálně je budou moci využívat pouze ty organizace, které **dokáží připravit kvalitní projekty** podle obvyklých pravidel používaných v těchto programech.

Projekty mobility v rámci programu Leonardo da Vinci již u nás uskutečnilo několik set českých organizací. Jsou mezi nimi i projekty týkající se řízení, které uskutečnily podniky. Vzhledem k zaměření programu šlo nejčastěji o projekty z oboru **řízení rozvoje lidských zdrojů**. Například třebečský podnik EFI Fiala vyslal tři manažery lidských zdrojů na dva týdny do Velké Británie, aby v praxi poznali „učící se podnik“ a aplikaci britského způsobu podpory rozvoje odborného vzdělávání v podnicích Investors in People. Svaz průmyslu a dopravy ČR vyslal mladé pracovníky několika českých podniků na několikátýdenní odbornou stáž do belgických podniků, aby tam poznávali mj. používané způsoby řízení.

Návrhy projektů mobility mohou vypracovávat a předkládat veškeré podniky. Kromě znalosti pravidel programu k tomu potřebují zahraniční partnerskou organizaci, do níž

by mohli vyslat na odbornou stáž nebo na výměnu informací a zkušeností skupinu svých pracovníků. Také je k tomu ovšem potřeba ochota projekt vypracovat a uskutečnit. Ve srovnání s požadavky kladenými na jiné druhy projektů nebo v jiných programech patří projekty mobility v programu Leonardo da Vinci k jednodušším. Už i proto, že se vypracovávají česky. Proto je lze doporučit jako projekty, vhodné pro organizace, které se dosud do žádných evropských programů nezačlenily. Potřebné informace o pravidlech programu, příručky pro předkladatele projektů, formuláře projektů a další užitečné informace jsou pro zájemce běžně dostupné na internetové stránce Národní agentury programu Leonardo da Vinci, která působí jako součást Národního vzdělávacího fondu, a to na adrese www.nvf.cz/leonardo. Kromě toho lze od jejích pracovníků zdarma získat podrobnější informace a hlavně pak doporučení k přípravě projektů, včetně individuálních konzultací o projektovém záměru. **Počty projektů mobility v programu Leonardo da Vinci by se měly v příštích letech výrazně zvyšovat.** Zatímco dosud se na podporu těchto projektů ročně vynakládá více než milion EUR, po rychle se blížícím přičlenění České republiky do EU se tato částka zdvojnásobí. Aby bylo možné tyto prostředky využít, je potřeba, aby české organizace vypracovaly dostatečný počet dobrých projektů.

Druhým druhem projektů jsou v programu Leonardo da Vinci tzv. **pilotní projekty**. Jsou to již náročnější a rozsáhlejší vzdělávací projekty, v nichž skupina organizací z různých zemí po dobu dvou až tří let společně vypracovává nějaké inovativní vzdělávací materiály: osnovy kurzů, metodiky výuky, vzdělávací software apod. České organizace v nich mohou vystupovat buď v roli vedoucího projektu, který řídí práci svých zahraničních partnerů, nebo v roli partnera vedoucího projektu z jiné země. V současné době se v České republice předkládá každoročně několik desítek návrhů takových projektů, z nichž pak Evropská komise několik schválí. Návrhy pilotních projektů českých organizací totiž soutěží s podobnými návrhy projektů z dalších účastnických zemí programu a **v této velmi ostré konkurenci obstojí jen nejkvalitnější projekty.** Kromě toho se každoročně několik desítek českých organizací účastní prací na projektech schválených zahraničním předkladatelům, a to v roli partnera.

Témata pilotních projektů se vztahují k různým oborům odborného vzdělávání. Platí pro ně zásada, že výsledkem projektu musí být vzdělávací materiály, které pomohou řešit nějaký existující nedostatek, který se vyskytuje ve více zemích. Jinými slovy nestačí, aby projekt řešil nějaký český, tedy národní problém, nýbrž musí jít o **problém nadnárodní.** Výsledky projektu pak musí být využitelné ve více zemích. Na vyvíjených vzdělávacích materiálech se musí podílet pracoviště z více zemí, z nichž každé přispívá k vyvíjeným vzdělávacím materiálům svými znalostmi a zkušenostmi. Z dosud uskutečněných pilotních projektů českých předkladatelů lze rovněž uvést několik případů, které se týkaly odborného vzdělávání v oboru řízení.

Například ostravská organizace TEMPO spolupracovala s dalšími organizacemi z Německa, Francie a Itálie pod vedením francouzského koordinátora na vývoji vzdělávacího simulátoru pro manažery malých a středních podniků. Simulátor na CD je určen manažerům lidských zdrojů a personalistům. Regionální hospodářská komora Ostrava a organizace METER Silesia z Ostravy se podílely na vývoji systému certifikace pro manažery malých a středních podniků. Pod vedením německého koordinátora (Institut für berufliche Bildung und EDV Schulung, Lauchhammer) při tom spolupracovaly s dalšími organizacemi z Rakouska, Německa, Španělska, Řecka,

Itálie, Portugalska a Velké Británie. Rozsáhlé partnerství mělo celkem 17 členů. Výsledkem projektu byl rámec pro evropský certifikát manažerských dovedností.

Ostravská univerzita se podílela spolu s dalšími organizacemi z dalších čtyř zemí na vývoji vzdělávacích materiálů v oboru řízení veřejných knihoven s využitím informačních technologií. Výsledkem dvouletého projektu bylo pět vzdělávacích modulů pro otevřené a distanční vzdělávání, například modul o informačních zdrojích ve veřejných knihovnách. Pražská Fakultní nemocnice Motol či Ústav teorie a praxe ošetřovatelství vyvinuly ve spolupráci s dalšími partnery z Belgie, Španělska, Francie, Maďarska a Bulharska vzdělávací materiály pro soustavné vzdělávání zdravotních sester manažerek.

Pilotních projektů programu Leonardo da Vinci se ve 30 účastnických zemích programu každoročně uskuteční více než 200. Postupně tak vzrůstá soubor vzdělávacích materiálů, které byly v těchto projektech vypracovány. **Tyto vzdělávací materiály lze využívat**, protože jsou dostupné i pro zájemce z jiných organizací. Aby se mohly využívat, je potřeba o nich vědět. Informace o ukončených projektech a jejich produktech jsou běžně dostupné na evropské internetové stránce programu, která je součástí stránky generálního direktorátu Vzdělávání a kultura Evropské komise. Přístup na tuto stránku je nejjednodušší kliknutím z výše zmíněné stránky Národní agentury programu. Informace o projektech a jejich produktech jsou obsaženy v souborech nazvaných **Kompendium projektů a Kompendium produktů**. V nich si lze vyhledávat, takže například zájemce z oboru řízení si může vyhledat projekty a produkty ze svého oboru a zjistit tak, co již bylo v různých evropských zemích v jeho oboru vypracováno. Kompendia projektů s českými organizacemi vydává v knižní podobě Národní agentura programu Leonardo da Vinci, kde jsou tyto publikace pro zájemce zdarma dostupné.

Blížící se začlenění České republiky do Evropské unie by mělo být pro různé organizace výzvou i k tomu, aby se snažily co nejdříve se začlenit do různých relevantních evropských programů, včetně programu Leonardo da Vinci. Termíny pro předložení návrhů projektů jsou 13. únor 2004 pro projekty mobility a 3. říjen 2003 pro pilotní projekty.

Národní vzdělávací fond